

UČITELJSKI T O V A R Š.

Líst za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. dan vsakega mesca, in velja za celo leto 2 gold. 50 kr.,
za pol leta pa 1 gold. 30 kr. nov. dn.

Tečaj III. V Ljubljani 1. februarja 1863. Líst 3.

Šola in družina.

Šola otroke dalje in natančneje izreja in izobražuje, kakor jih je izrejala in izobraževala domača hiša. Šola in družina ste si tedaj tolikanj bližje, kolikor bolj je družina pripravljala otroke za šolo. Poglavitni namen domače izreje ni tolikanj, da se otroci podučujejo, temuč, da se navadijo redno in spodobno obnašati, in da se jim vse napake in terme zatirajo in volja na dobro obrača. Kolikor manj spolnuje domača hiša te dolžnosti, toliko več ima tedaj šola opraviti; in mnogokrat se godi, da se šola zastonj trudi, da bi izversila to, kar se more izversiti v dobri družini. Pa tudi pozneje, ko otrok v šolo hodi, morate šola in domača hiša se lepo porazumljevati in otroke z združenimi močmi odgojevati. Domača hiša mora vse tirjati, kar dobra šola tirja, in jo v vseh rečeh krepko podpirati. Pa tudi šola ne sme preveč samosvojno misliti in delati ali še celó zaničevati, kar stori družina za otroško izrejo, ter vse sama sebi pripisovati. Gorje učeniku, kateri morebiti še celó vpričo otrok zasramujejo starše, in se jim sovražen kaže! Šola mora, kolikor je mogoče, družini tudi v vseh pravičnih rečeh prav priljudno streči in nje blagor podpirati. To se zgodi, če se učenik s starši o izreji in podučevanju otrok večkrat pogovarja in posvetuje, in vsako še tako malo ljubeznjivo iskrico, ki se pri njih pokaže do šole, veselo in dovoljno sprejme, nikakor pa ne dela, kakor bi mu ne bilo ljubo, če se starši kaj pečajo s šolo. Posebno morajo učeni-

po Slovenskem skrbeti in varovati, da se šola ne razprè z domačo hišo, zato ker so naše ljudske šole po deželi še vse nekako nova reč pri prostem ljudstvu, katero še ne spozná, koliko so vredne in koliko jim morejo koristiti, ako so prav vredjene. Učenik naj ima tedaj vedno pred očmi zlato vodilo, ki pravi:

Družina in šola
Sestríci ste dve;
Nobena posamna
Hoditi ne sme.

— ot —.

Koliko moči do mladosti ima zgodnje soznanje lepoznanstva, in kakšne dolžnosti izvirajo iz tega za odgojitelja in jezikoslovnega učenika.

(Dalje. *)

Dan današnji skorej ves svet bere. Veliko starih in novih šol podučuje otroke v tej umetnosti. Časopisov je precej, in častni stanovi se združujejo in napravljajo čitavnice. Nahajajo se tudi v šolah knjižnice; povsod najdeš knjig in časopisov velikrat prav po nizki ceni. Kratko rečeno: Brati je občna šega in potreba postala.

Koliko pa je branje koristno in škodljivo, koliko dobrega, pa tudi koliko slabega po branju pride, nočemo tukaj preiskovati, govoriti hočemo tukaj le od lepoznanstvenega slovstva, in koliko moči ima takšno branje do mladosti. Mladost dobiva knjig iz šolskih knjižnic, ali pa si jih iz posojilnic isposojuje, ali ji starši in zlahta knjige daje za vezilo. Vidi se pa, da že otroci pri 8. — 10. letih rajše bero knjigo pisano za mladost, kakor pa da bi si igrali; nekoliko odrasčeni dečki si znajo tudi po skrivnih in prepovedanih potih romanov dobiti, ktere potem kar pogoltnejo; vsega tega pa moder in skemben učenik ne more prezirati. Mladenči in dekle ne posebno za kratek čas romane bero, če ravno ne plešejo ali se drugače ne razveseljujejo.

Ako tedaj strast po branju v vsakdanjem življenju povsod vidimo, in se je leta tudi naše mladosti obojega spola lo-

*) Ne vem, kako se je v poslednjem listu beseda „dalje“ pod ta napis vkradla.